

“Met één oog
zie je geen diepte,
dus af en toe
mis ik een afstapje
of drempel”

ELLY KREEG VUURWERK IN HAAR OOG

“Ik ben nuchter: ik heb gewoon pech gehad”

Zoals altijd op oudejaarsnacht ging Elly de Lange (61) twee jaar geleden naar buiten om naar het vuurwerk te kijken. Tot er ineens iets in haar rechteroog schoot.

Interview CHRISTIEN JANSEN *Fotografie* PETRONELLANITTA

“Een topavond was het. Na corona eindelijk weer een oudejaarsavond als vanouds, met mijn man Wim, onze zoons, mijn moeder en mijn jongste zus en haar man. We kletsten, keken met een half oog tv en om twaalf uur proostten we op het nieuwe jaar. Ik als enige zonder champagne, omdat ik vanwege mijn heftige rugpijn diclofenac slik, waarbij je geen alcohol mag drinken. Daarnaast wilde ik de komende week fris zijn voor de MRI-scan voor mijn rug waar ik al zo lang op wachtte. Na twaalfvallen gingen we naar buiten waar al volop geknald werd. Mijn moeder en ik gingen op het bankje voor het huis zitten en met mijn hoofd in mijn nek keek ik naar de sierlijke rode, groene, blauwe en gouden sterrenregens in de zwarte hemel. Tot ineens: pang. Er schoot iets in mijn rechteroog. Ik kon er direct niet meer mee zien. Roepend dat iets in mijn oog was gekomen, liep ik naar binnen om er een nat doekje op te leggen. Mijn oudste liep achter me aan en googelde intussen. Ik mocht er juist niets op doen, zei hij, omdat er geen druk op mocht komen. Ondertussen voelde mijn oog heel raar, alsof het leegliep. Ik moest naar het ziekenhuis, en snel – maar iedereen had gedronken. We belden mijn oudere zus die gelukkig wel kon rijden, zij pikte ons op.”

Zorgwekkend

“In het streekziekenhuis was het een drukte van belang met vuurwerkslachtoffers, ik kon achteraan aansluiten. Mijn zus vond het te lang duren, ze riep een verpleegkundige die me na één blik op

mijn oog direct naar een kamertje dirigeerde. De arts die vervolgens kwam, verwees ons naar het ziekenhuis in Zwolle, waar een oogarts was. Die constateerde dat het vuurwerk recht in mijn oog gevlogen was en vond het er zorgwekkend uitzien. Niet veel later, op nieuwjaarsochtend om vijf uur, voerde hij een spoedoperatie uit en sloot mijn oog met een operatieve ingreep. Verder hoorde ik dat ik voor de vervolgooperatie werd doorverwezen naar het UMC Groningen, waar de week erna een afspraak gepland zou worden.”

Vrijdag de dertiende

“Echt zorgen maakte ik me nog steeds niet omdat ik geen pijn had – ik zat onder de pijnstillers voor zowel mijn oog- als rugpijn. Vanwege mijn rug ging ik diezelfde week eindelijk naar het ziekenhuis voor een MRI. Daar wilden ze echter eerst een foto van mijn oog maken. Dat was maar goed ook. Er zat ijzer in mijn oog en als ik die MRI-scan had

“Mijn man was echt goud in die periode, hij regelde alles”

gekreken, zou vanwege het sterke magnetische veld mijn oog uit elkaar gesprongen zijn. Inmiddels was er een operatie voor mijn oog gepland: vrijdag de dertiende. Groggy van alle pijnstillers voor zowel mijn oog als rug liep ik als een zombie door het ziekenhuis. De behandelend oogarts zei dat het een behoorlijke ontploffing geweest ▷

“Ik moest naar het ziekenhuis, en snel, maar iedereen had gedronken”

moest zijn: een oog is behoorlijk hard, daar kun je niet zomaar in prikken. Met een beetje geluk zou ik mijn oog kunnen behouden, zei hij. Dan zou ik nog twintig procent zicht hebben, kleuren kunnen zien en donker en licht. Ik zei meteen dat als mijn oog niet gered kon worden, het verwijderd moest worden. Ik wilde geen leeg, starend oog: dan moest het er maar uit. Natuurlijk vertelde ik de arts dat ik heel bang was voor hoe ik eruit zou komen te zien, maar hij zei direct dat het eindresultaat echt mooi zou worden.”

Ooglapje

“Tijdens de operatie van een uur bleek dat mijn oog niet meer gered kon worden. Daarom is mijn oog verwijderd: het is als het ware uit de kas gelepeld. Daarna is een kunststof bolletje in mijn oogkas geplaatst. Daaraan zijn de oogspieren vastgemaakt, zodat het bolletje kon bewegen en waarop later – in mijn geval in februari – een kunststof oog op zou worden geplaatst. Na de operatie zat er een plastic lensje met een gaatje in op mijn oog, zodat mijn man de komende tijd mijn oog kon druppelen. Voor ik het ziekenhuis verliet, werd me nog geestelijke nazorg aangeboden. Daar heb ik geen gebruik van gemaakt. Ik ben nuchter: ik heb gewoon pech gehad.

Na de operatie kwam de periode die ik eigenlijk als het vervelendst heb ervaren: ik moest wennen aan één blind oog en ooglapjes dragen. Dat waren

spuuglelijke dingen, met draken erop of bloemetjes. Niet te doen. Ik vermaakte ze door er huidkleurige stof overheen te naaien, tot aan huidkleurig elastiek aan toe. In die periode kreeg ik veel kaarten van mensen uit het dorp, hartverwarmend vond ik dat. Toch ging ik het liefst alleen maar in het donker over straat, ik wilde niet dat mensen me zagen met dat ooglapje. Dat we doorlopend bezoek hadden, vond ik fijn. Dat gaf afleiding. Met mijn goede oog heb ik heel veel tranen van anderen gezien. Dan huilde ik even mee maar daarna, kom op. Als er geen visite was, kleurde ik mandala's (symmetrische cirkelvormige patronen red.), reeg ik kralen en haakte ik om mijn hand-oogcoördinatie te verbeteren en te leren omgaan met mijn handicap. Mijn man was echt goud in die periode. Speciaal voor mij had hij wekenlang vrij genomen, hij regelde alles. En hij vond me nog steeds mooi. Net als mijn zoons. Dat vond ik heel belangrijk.”

“Onlangs is mijn oog gepolijst, nu glanst hij weer mooi”

Behoorlijk ijdel

“Zodra mijn oogkas voldoende genezen was, ging ik naar de door de oogarts aangeraden ocularist: een specialist die prothetische ogen maakt en aanpast. Hij toonde me de kunstogen: kleine schildjes in de vorm van een schelpje. Hij bleef maar naar me kijken, pakte een kunstooog uit de collectie en plaatste die. Hoewel mijn man en zoon het direct prachtig vonden, moest ik er erg aan wennen. Het kunstooog leek te staren en niet te bewegen. Pas nadat mijn zoon een filmpje had gemaakt, zag ik dat het oog gewoon meebeweegt en dat het er mooi uitzag. Wat een opluchting. Ik ben namelijk behoorlijk ijdel en ogen zijn een belangrijk onderdeel van je uiterlijk. Overigens mag ik het kunstooog dag en nacht inhouden. Ik voel het niet zitten, kan ermee zwemmen, douchen, alles. Ik haal het oog er zelden uit. Wel veeg ik er dagelijks even met een steriel doekje overheen om het schoon te maken.”

VOURWERK EN OOGLETSEL

Tijdens de jaarwisseling 2023-2024 liepen ten minste 156 mensen oogletsel op door vuurwerk. Een derde liep blijvend oogletsel op en elf ogen werden blind. Eén kind onder de twaalf jaar raakte blind aan één oog door legaal vuurwerk. De helft van de mensen met letsel stak het vuurwerk niet zelf af, maar is geraakt door het vuurwerk van een ander.

(bron: oogziekenhuis.nl)

Schrikken

“Met één oog zie je geen diepte, dus ik heb al heel wat drempeltjes, laatste treden en afstapjes gemist. Vooral in het begin schonk ik stevast náást de beker en er is heel wat gesneuveld in huis. Als ik in de winkel een kassabon wil aanpakken, grijp ik nog steeds vaak mis. Mijn man heeft ook echt dingen aan moeten passen in zijn gewoontes, zodat ik niet meer zo schrik. Ik rijd nog gewoon auto. Dat is in principe geen probleem, zolang je je bewust bent van je beperkingen. Dus als ik een verkeerssituatie niet goed kan overzien, dan wacht ik net zo lang tot het veilig is. Wel een geluk dat ik mijn linkeroog nog heb, want met die kant kijk je in de autospiegels.

Als mijn man en ik gaan fietsen, zorg ik altijd dat ik aan de buitenkant fiets omdat hij dan in – letterlijk – mijn blinde hoek zit, en ik met mijn andere oog zo veel mogelijk kan overzien. Al ging dat laatst tijdens een fietstocht behoorlijk mis. We fietsten over een wildrooster, de weg maakte een flauwe bocht naar links, toen ineens zo’n dertig paarden het fietspad opkwamen. Mijn man zei: ‘Fiets jij maar voor me uit, dan houd ik die paarden op afstand.’ Er kwamen echter ook paarden van rechts die ik helemaal niet aan had zien komen, waardoor ik in paniek raakte. Ik viel waarbij een stuk van mijn

tand afbrak, mijn neus kapot ging én ik een teen-nagel verloor. Dat was echt naar. Overigens gebeurt het me ook nog weleens dat ik tijdens mijn werk als peuterleidster naast mijn stoel ga zitten, maar daar zijn de peuters wel aan gewend.”

Linkeroog

“Inmiddels ben ik er aardig aan gewend dat ik nog maar met een oog kan zien. Wel is het vervelend dat ik met mijn goede oog slecht zie als ik moe ben. En met mijn -8 zie ik daar al niet best mee. Dat er iets met mijn linkeroog gebeurt, is wel een angst. Als ik staar krijg, staat geen oogarts te springen om mij te opereren, heb ik me laten vertellen. En dat ik in mijn linkeroog een lens draag in plaats van mijn bril, ook daar zijn de oogartsen niet zo enthousiast over. Ik vind een lens veel fijner: die beslaat niet en mijn bril is zwaar op mijn neus. Thuis draag ik die echter wel hoor. Net als een ooglapje. Dat geeft veel meer rust en anders zie ik een soort flitsen achter mijn ogen, wat ik niet prettig vind.”

Vuurwerkbrillen

“Een paar dagen geleden is mijn oog weer gepolijst door de oculist. Door de eiwitten wordt het kunst-oog doffer, nu glanst hij weer mooi. Volgend jaar krijg ik weer een nieuw oog. Mijn kunst-oog ligt wat dieper dan mijn goede oog maar daar kan ik prima mee leven. Zoals ik hier sowieso goed mee kan leven.

Ik ben niet boos op degene die het vuurwerk heeft aangestoken, ik heb ook geen behoefte om uit te zoeken hoe het is gebeurd. Het was gewoon een ongeluk, pure pech. Afgelopen jaar vierden we weer oud en nieuw en ik wilde per se dat het het feest zou worden dat het altijd was. Mét vuurwerk dus. Om twaalf uur ben ik gewoon naar buiten gegaan, al schrok ik wel even toen verderop een vuurpijl uit een vuurkorf vloog. Ook komende jaarwisseling vierden we weer met vuurwerk. Al blijft het gevaarlijk spul. Dat werd me wel heel duidelijk, die avond op de eerste hulp. Al dat leed dat vuurwerk veroorzaakt... Gelukkig kunnen we onze ogen beschermen: die vuurwerkbrillen zijn er niet voor niets.” □